

Väylävirasto
Trafikledsverket

17.10.2023

Ratafoorumi

Muistio

Aika: 17.10.2023 klo 9.00 - 12.00

Paikka: Ratapihantie 9: Auditorio (ent. Lääninhallituksen tilat) ja Teams

Asialista:

1. Avaus ja ajankohtaista rautateiltä, Jukka Ronni

Liikennetilanne: Henkilöliikenne on lähes toipunut koronapandemiaa edeltävästä ajasta. Kasvua on tullut etenkin vapaa-ajan matkoista. Tavaraliikenteessä talouden suhdanteet (mm. metsätalous) ovat vähentäneet liikennettä tämän vuoden aikana. Lähitulevaisuudessa Kemin biotuotetehdas tulee kuitenkin kasvattamaan tavaraliikennemääriä.

Hallitusohjelma: Ohjelmaan kirjattu 4 miljardin euron investointiohjelma, jossa esillä ratahankkeet. Toisaalta vuotuista väylähankkeiden rahoitustasoa alennetaan.

Maarakennuskustannusindeksi on noussut ja heikentää ostovoimaa, jolloin tasaisella rahoitustasolla ei saada yhtä paljon töitä hankittua tulevaisuudessa.

Turvallisuustilanne: Yleinen turvallisuustilanne antaa edellytykset ilmoittaa matalalla kynnyksellä mahdollisista vahingonteoista tai muusta epäasiallisesta liikkumisesta rata-alueella: Arto Muukkonen / Väylävirasto puh. 029 534 3069 mobiili. +358 40 068 2418.

2. Ajankohtaisia Infra Ry, Nina Raitanen

Hallitusohjelma: Rahoitusta on annettu hankkeille, mutta kehyksiä on leikattu. Hankkeiden rahoituksen ehdollisuus valtion omaisuuden myynnistä tuo epävarmuutta. Korjausvelan määrä ja kasvu on huolestuttavaa. Suomen rataverkon yksiraiteisuus asettaa myös haasteita liikenteelle sekä poikkeustilanteissa että päivittäisessä liikenteessä.

Osaajapula: Infra-alalla on jatkuva osaajapula, etenkin työnjohdossa. Talorakennusalalta on mahdollista rekrytoida ammattilaisia infra-alalle, kun talorakennusalalla suhdanteet ovat heikkommat. Ulkomaisissa (Suomessa opiskelemissa) opiskelijoissa on potentiaalia, joten heidän rekrytoimista tulisi edistää.

3. Turvallisuus -yhteistyöryhmän ajankohtaiset, Marko Tuominen

Radanpidon turvallisuusryhmässä on useat eri tahot rautatiealalta mukana, mutta uudet osallistujat ovat tervetulleita, ilmoittautuminen Marko Tuomiselle / Väylävirasto. Ryhmä kokoontuu 4 kertaa vuodessa. Tammi-elokuu tilastojen perusteella rautateiden turvallisuustavoitteet vuodelle 2023 saavutettaisiin. Ratatöiden onnistumisprosentti (turvallisuuspoikkeamien määrä suhteutettuna ratatöihin) on ollut yli 99.9 tänä vuonna.

Useimpina poikkeamina ovat olleet ratatyöalueiden ylittämiset etenkin turvalaitetöitä tehdessä, nopeusrajoitusvirheet (baliisien asennusvirheet) ja luvattomat ratatyöt.

Väylävirasto Trafikledsverket

Ratatöiden päättämismisvirheitä on tapahtunut, joihin on liittynyt etenkin tasoristeysvaroituslaitosten päälle kytkemisen unohtuminen ratatyön jälkeen. Näihin tulee kiinnittää eri organisaatioissa jatkossa erityistä huomiota. Ratatöiden paikantamismisvirheet ovat olleet laskussa, mutta niitä edelleen tapahtuu.

TUTKA-järjestelmään tulee kirjata kaikki turvallisuushavainnot ja turvallisuuspoikkeamat, jotta niitä voidaan tilastoida anonymisti koko alan kehittämistä varten.

Sähköinen ratatyöluvan anto on tullut mahdolliseksi 30.1.2023 TURO päivityksen myötä. Määrämuotoinen puheviestintä tullaan palauttamaan tähän rinnalle turvallisuuden varmistamiseksi. Uusi toimintamalli on tarkoitus ottaa käyttöön 2024 alkupuolella.

4. Ajankohtaiset ROK työpätevyyskoulutuksista, Veijo Valtonen

ROK:issa on päivitetty koulutuspalvelusopimus ja koulutustarjontaa on laajalti saatavissa useisiin eri työpätevyyksiin. Osaamis- ja pätevyysohjeet on päivitetty 2022 alussa ja päivittynee myös 2023 alussa.

5. Kunnossapidon asiakirjojen kehittämisen ajankohtaiset, Sami Viitanen

Infra ry:n työryhmä ”Kunnossapidon asiakirjojen kehittäminen” on toiminut vuodesta 2015 ja tavoitteena on kehittää hankinta-asiakirjoja yhteistyössä alan kesken. Ryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Yhdessä kokouksessa käsitellään yksi aihe kerrallaan, työskentelytapana ennakkotehtävä ja ryhmätyöskentely.

Tauko (10 min)

6. Tietojärjestelmien ja tiedon merkitys radanpidossa, Reijo Prokkola

Väylätiedonhallinnalle on asetettu tavoitetila vuodelle 2030. Yhtenä tavoitteena on kriittisen väyläinfran digitaalinen kaksonen, muilta osin väyläinfra on mallinnettu digitaalseksi malliksi. Digitaalista mallia ja -kaksosta voidaan hyödyntää infran elinkaaren kaikissa vaiheissa.

Ratatietojen avoimen datan periaatteisiin ei ole tehty suuria muutoksia Väylävirastossa. Esimerkiksi Suomen väylät -verkkopalvelu tarjoaa kaiken avoimen datan yhdestä paikasta. Lainsäädäntö määrittelee mikä on julkista tietoa.

7. Mitä tietojärjestelmiä on käytössä ja tulossa käyttöön Väylävirastossa, Satu Kekäläinen

Väylävirastolla on käytössä tietojärjestelmiä ratainfraan jokaiseen elinkaaren vaiheeseen: väyläverkon suunnittelusta väylän käyttöön ja kunnossapitoon asti. Esittelyaineistosta löytää selitteet ja linkit kaikille näille järjestelmille.

Väylävirasto
Trafikledsverket

8. Mitä hyötyä saadaan tietojärjestelmistä nyt ja tulevaisuudessa

a) Radanpito, Joni Tefke

Virastossa on yhdistetty Tableau-järjestelmässä eri tietojärjestelmien tietoja ja tuotettu näin tilastotietoa rataverkosta. Tiedot käsittelevät rataverkon infraa sekä liikennettä. Valmiita raportteja on muutama sata kappaletta. Myös Väyläviraston talousanalytiikka tuotetaan Tableauilla. Virastossa selvitetään mahdollisuuksia jakaa Tableau-raportteja myös viraston ulkopuolelle.

b) Rakentaminen, Mikko Mäkelä / Destia Rail

Viraston tietojärjestelmien kehitystyö ja sen tulokset näkyvät toisinaan vähän rakentamiseen. Tarjousvaiheessa on ollut haasteita tiedon tasalaatuisuudessa: välillä tietomallit ovat ehyitä, mutta toisinaan mukana ovat vain PDF:t, joista ei saa käsitystä tarjottavasta kokonaisuudesta. Toivomuksena olisi, että sitouduttaisiin mallin käyttöön ja mallin sisältöön. Velvoitteet järjestelmien käytöstä ovat vaihtelevia tarjouspyynnöissä ja toimeksiannoissa. Urakoitsijoita tulisi kannustaa lisää tietojärjestelmien käyttöön, sillä nykyisellään niistä ei nähdä suoraa hyötyä omaan tekemiseen.

c) Suunnittelu, Janne Wuorenjuuri / Sweco

Esiteltiin suunnittelulle relevantit järjestelmät. Toiveena olisi sellaiset käyttäjätunnukset, jotka näyttäisivät suunnittelijalle relevantit järjestelmät kätevästi. Suunnittelijoilla on toisinaan haasteita saada pohjaolosuhde- ja kunnossapitotiedot, niihin toivottaisiin parempaa tiedonkulkua. Myös palaute suunnitteluratkaisuista haluttaisiin kulkevan takaisin suunnittelijalle, jotta suunnitelmia voitaisiin kehittää jatkossa. Nykyisen järjestelmäkokonaisuuden hallinta vaatii merkittävää asiantuntemusta, eikä kevyellä perehtymisellä löydä aina tarvitsemaansa tietoa.

d) Kunnossapito, Jesse Niro / NRC

RAIKU:un on helppo syöttää tietoja, mutta sieltä tietojen takaisin saaminen on ollut työlästä. Siksi on kehitetty yrityskohtainen Power BI, jotta voidaan seurata RAIKU:n työnkulkua. Karttapohjainen visualisointi on hyödyttänyt kunnossapidon töiden suunnittelua ja vikojen analysointia. Käytettävyyttä ja raportointia tulee jatkossakin tehostaa.

9. Keskustelu ja yhteenveto

Väylävirastolla ei ole määrämuotoista foorumia palveluntuottajien kanssa tietojärjestelmien kehittämiseen. Tiedot on pääasiassa kerätty yksittäisien viraston asiantuntijoiden (prosessinomistajien) kautta.

Ratafoorumin järjestämistä jatketaan vakiintuneen mallin mukaan: kaksi kertaa vuodessa. Osallistujille lähetetään jälkikäteen kysely, jossa voi antaa ehdotuksia tulevien ratafoorumien sisältöön.